

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 19. december 2024

Sag 60/2024

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Morten Wosylus Kamp, beskikket)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Østre Landsrets 18. afdeling den 28. juni 2024 (S-1751-24).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Hanne Schmidt, Lars Hjortnæs, Kurt Rasmussen, Rikke Foersom og Søren Højgaard Mørup.

Påstande

T har nedlagt påstand om, at han skal løslades.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

T er født i 2000. Han er syrisk statsborger. Han fik den 7. marts 2016 opholdstilladelse i Danmark efter udlændingelovens § 7, stk. 3.

Ved Retten i Svendborgs dom af 30. maj 2024 blev T idømt 2 års fængsel for den 25. januar 2023 om aftenen at have haft samleje og andet seksuelt forhold end samleje med 17-årige F, der ikke havde samtykket heri, i hendes hjem, jf. straffelovens § 216, jf. til dels § 225. Ved dommen blev T udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandig.

T ankede dommen med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

Byretten bestemte efter domsafsigelsen, at T skulle være varetægtsfængslet under eventuel appel, eller indtil fuldbyrdelse af straffen kunne iværksættes, jf. retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 2, nr. 1.

T kærede byrettens kendelse om varetægtsfængsling.

Den 4. juni 2024 stadfæstede landsretten byrettens kendelse af 30. maj 2024 om varetægtsfængsling.

Anklagemyndigheden kontraankede byrettens dom den 13. juni 2024 med påstand om skærpeelse. Samtidig anmodede anklagemyndigheden om varetægtsfængsling af T under anken i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, indtil der er afsagt dom i sagen, jf. retsplejelovens § 769, stk. 4, jf. § 767, stk. 2, subsidiært i 4 uger.

Den 26. juni 2024 meddelte landsretten, at hovedforhandlingen er berammet til den 27. og 28. august 2025.

Ved kendelse af 28. juni 2024 bestemte landsretten, at T skal forblive varetægtsfængslet indtil dom i ankesagen. Af landsrettens begrundelse fremgår:

”Da tiltalte ved byrettens dom er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, jf. til dels § 225, er kravet om særligt bestyrket mistanke opfyldt. Tiltalte er ved dommen idømt en straf af fængsel i 2 år samt udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandig, og efter oplysningerne om forholdenes grovhed finder landsretten, at hensynet til retshåndhævelsen kræver, at tiltalte ikke er på fri fod. Betingelserne for varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 4, jf. § 762, stk. 2, nr. 1, er derfor opfyldt.

Herefter, og da fortsat varetægtsfængsling indtil dom, jf. lovens § 767, stk. 2, ikke er i strid med de proportionalitetshensyn, som er nævnt i lovens § 762, stk. 3”.

På forespørgsel fra forsvareren, advokat Morten Wosylus Kamp, oplyste landsretten den 5. juli 2024, at det ikke var muligt at beramme sagen til et tidligere tidspunkt end august 2025. Den 17. juli 2024 tilsluttede anklagemyndigheden sig anmodningen om en tidligere beramelse. Landsretten svarede den 23. juli 2024, at det stadig ikke var muligt at beramme sagen

før august 2025, men at landsretten løbende vil holde øje med, om sagen kan berammes tidligere.

Anbringender

T har anført navnlig, at betingelserne for varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, ikke er opfyldt.

Sagen fremmes ikke med den fornødne hurtighed, jf. retsplejelovens § 843 a, stk. 1, § 768 og § 768 a eller principperne i bestemmelserne. Der burde derfor ikke være truffet beslutning om at varetægtsfængsle ham frem til dom.

Han har nægtet sig skyldig, og der var en forudgående relation mellem ham og forurettede. Sagen henstår bevismæssigt som påstand mod påstand, og der har ikke forud for hovedforhandlingen været anmodet om varetægtsfængsling. Der er ikke tilstrækkelig klarhed om skyldsspørgsmålet til, at betingelsen om særlig bestyrket mistanke er opfyldt.

Den tid, der er forløbet siden gerningstidspunktet i januar 2023, taler for, at hensynet til retshåndhævelsen ikke kræver, at han er frihedsberøvet på nuværende tidspunkt.

Straffen i byretten er udmålt i den nedre del af straffniveauet for overtrædelser af straffelovens § 216. Hovedforhandlingen i ankesagen er først berammet til august 2025, hvilket afspejler, at sagen ikke prioriteres særligt og ikke har en særlig karakter. Det taler også for, at hensynet til retshåndhævelsen ikke kræver, at han er varetægtsfængslet.

Proportionalitetsvurderingen bør føre til, at han løslades. Han er ustraffet og har særdeles gode personlige forhold. Han har fast arbejde og en kæreste, og varetægtsfængsling er særdeles indgribende. Han vil have afsonet omkring 2/3 af den udmålte straf i et arresthus, hvilket strider mod princippet om, at straffen skal afsones i fængsel under helt andre vilkår. Varetægtsfængslingens længde står i misforhold til den konkrete sags omstændigheder, og forstyrrelsen af hans forhold er ikke rimelig.

Sagen behandles ikke inden for en rimelig frist. Efter sagens karakter og begrænsede omfang er det ikke rimeligt, at berammelsestiden er mere end 1 år.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at fængslingsbetingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, og stk. 3, er opfyldt.

Efter byrettens fældende dom er der en særlig bestyrket mistanke om, at T er skyldig i det forhold, som varetægtsfængslingen angår. Efter retspraksis opfylder såvel forbrydelsens karakter (voldtægt begået mod en 17-årig pige i hendes eget hjem) som den udmålte straf (2 års fængsel) kravene til, at retshåndhævelsen kræver varetægtsfængsling.

Der er tale om en af de typer af personfarlig kriminalitet, som blev fremhævet af lovgiver i forarbejderne til retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1. Der er endvidere tale om en straf, der er det dobbelte af, hvad Højesteret i U 2012.1088 og U 2014.1815 har fastsat som vejledende for, hvilken straf der må forventes, for at retshåndhævelsen kan kræve varetægtsfængsling. Efter retspraksis og lovgivers forudsætninger om straffniveauet for voldtægt er den konkrete udmålte straf på fængsel i 2 år ikke for høj. Landsrettens berammelsestid kan ikke tages som udtryk for, at der ikke er tale om et tilfælde af alvorlig kriminalitet.

Med landsrettens berømmelse af ankesagen til hovedforhandling den 27. og 28. august 2025 vil T have været varetægtsfængslet i knap 1 år og 3 måneder, når dommen afsiges. Almindelig prøveløsladelse – som de foreliggende oplysninger ikke giver grundlag for at antage, at han ikke vil kunne opnå – vil med udgangspunkt i den straf, der er fastsat af byretten, kunne ske efter 1 år og 4 måneder. På den baggrund vil fortsat varetægtsfængsling frem til landsrettens dom ikke være i strid med grundsætningen om, at der ved vurderingen af varetægtsfængslingsperioden skal tages hensyn til muligheden for, at den pågældende kan opnå prøveløsladelse til sædvanlig tid, jf. Højesterets afgørelser i U 2012.2271 og U 2024.2127.

Berammelsestiden for ankesagens behandling skal ikke i sig selv føre til løsladelse.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

T er ved Retten i Svendborgs dom af 30. maj 2024 fundet skyldig i voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, jf. til dels § 225. Byretten fastsatte straffen til fængsel i 2 år. T har anket

dommen til frifindelse, subsidiært formildelse, mens anklagemyndigheden har påstået skær-
pelse.

Byretten bestemte efter domsafsigelsen, at T af hensyn til retshåndhævelsen skal være vare-
tægtsfængslet under anken, eller indtil straffuldbyrdelse kan iværksættes, jf. retsplejelovens §
762, stk. 2, nr. 1, jf. § 769, stk. 1. Landsretten stadfæstede kendelsen den 4. juni 2024.

Landsretten berammede den 26. juni 2024 sagen til hovedforhandling den 27. og 28. august
2025.

Landsretten afsagde den 28. juni 2024 kendelse om, at T skal være varetægtsfængslet under
anken, indtil der er afsagt dom i sagen.

Både T og anklagemyndigheden anmodede i juli 2024 om at få sagen berammet tidligere med
henvisning til bl.a. sagens karakter og til, at der er tale om en arrestantsag med én tiltalt og
med en begrænset bevisførelse. Landsretten oplyste, at det ikke er muligt at beramme sagen
før, men at landsretten løbende vil holde øje med, om der opstår mulighed for at beramme
sagen tidligere.

Det er landsrettens kendelse af 28. juni 2024 om varetægtsfængsling, som er indbragt for Høj-
esteret.

Reglerne om retshåndhævelsesarrest

Efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, kan en sigtet varetægtsfængsles, når der foreligger
særlig bestyrket mistanke om, at han har begået en lovovertrædelse, som efter loven kan med-
føre fængsel i 6 år eller derover, og hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om
forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.

Varetægtsfængsling efter § 762, stk. 2, nr. 1, forudsætter efter praksis, at der foreligger et for-
hold, som ved endelig dom må forventes at udløse en straf på mindst 1 års ubetinget fængsel,
jf. Højesterets kendelse af 7. oktober 2016 (UfR 2017.273) og kendelse af 24. juni 2020 (UfR
2020.2963). Højesteret har i kendelserne udtalt, at det ikke er tilstrækkeligt til at varetægts-
fængsle efter § 762, stk. 2, nr. 1, at det nævnte mindstekrav for forventet straf er opfyldt, idet

der må foretages en konkret vurdering af, om hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at den pågældende ikke er på fri fod. Ved denne vurdering kan kriminalitetens art spille en rolle.

Det fremgår af retsplejelovens § 762, stk. 3, 2. led, at varetægtsfængsling ikke kan anvendes, hvis frihedsberøvelsen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig. Ifølge Højesterets praksis, jf. bl.a. kendelse af 15. februar 2024 (UfR 2024.2127) skal der ved vurderingen af den forventede retsfølge tillige tages fornødent hensyn til muligheden for at opnå prøveløsladelse til normal tid, jf. straffelovens § 38, stk. 1.

Den konkrete sag

T er som nævnt fundet skyldig i voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, jf. til dels § 225. Byretten har fundet det bevist, at han den 25. januar 2023 havde samleje og andet seksuelt forhold end samleje med F uden hendes samtykke, idet han trak hendes bukser og trusser ned, trods hun forsøgte at holde dem oppe, mens hun med benene forsøgte at skubbe ham væk, hvorefter han førte to fingre ind i hendes skede og bevægede dem, hvorefter han førte sit lem ind i hendes skede og gennemførte samleje i flere minutter, alt selv om hun flere gange sagde stop eller kom med lignende udtalelser.

Byretten fastsatte som nævnt straffen til fængsel i 2 år. Byretten henviste til, at T, der på gerningstidspunktet var 22 år, er fundet skyldig i voldtægt af en dengang 17-årig pige på hendes eget værelse, idet han gennemførte såvel vaginalt samleje som andet seksuelt forhold end samleje med hende under overvindelse af hendes fysiske og verbale modstand.

T har været varetægtsfængslet siden den 30. maj 2024, hvor byretten afsagde dom. Landsretten har berammet hovedforhandlingen til den 27. og 28. august 2025 og bestemt, at han skal forblive varetægtsfængslet, indtil der er afsagt dom i sagen.

Tre dommere – Hanne Schmidt, Lars Hjortnæs og Kurt Rasmussen – udtaler:

Vi tiltræder af de grunde, som landsretten har anført, at betingelserne for varetægtsfængsling af hensyn til retshåndhævelsen under ankesagen, jf. retsplejelovens § 769, stk. 4, jf. § 762,

stk. 2, nr. 1, er opfyldt, og vi finder, at afgørelsen om varetægtsfængsling indtil dom på det foreliggende grundlag ikke er i strid med de proportionalitetshensyn, som fremgår af retsplejelovens § 762, stk. 3.

Vi bemærker herved, at retsplejelovens § 768 a om længstefrister for varetægtsfængsling og forarbejderne til denne bestemmelse ikke angår fængsling under ankesager. Efter en fældende dom i byretten er der et stærkere grundlag for varetægtsfængsling af hensyn til retshåndhævelsen indtil dom i ankesagen – dog fortsat efter en konkret vurdering, herunder af proportionaliteten, jf. herved Højesterets ovenfor omtalte praksis, hvorefter bl.a. den forventede retsfølge må vurderes også under hensyntagen til muligheden for at opnå prøveløsladelse til normal tid.

Vi bemærker også, at det påhviler retten at fremme enhver sag med den fornødne hurtighed, således at sagen kan gennemføres inden for rimelig tid, og at det følger af forarbejderne til retsplejelovens regler om varetægtsfængsling, at retten på grund af den belastning, som en varetægtsfængsling medfører for den tiltalte, skal være særligt opmærksom på, at disse sager fremmes mest muligt.

I den foreliggende sag, hvor kendelsen af 28. juni 2024 indebærer fængsling helt frem til den 28. august 2025, bør landsretten derfor vurdere alle muligheder for at fremrykke den berammede hovedforhandling i ankesagen.

Med disse bemærkninger stemmer vi for at stadfæste landsrettens kendelse.

Dommerne Rikke Foersom og Søren Højgaard Mørup udtaler:

Ved enhver afgørelse af, om varetægt bør anvendes, må der foretages en afvejning af to modstående hensyn: På den ene side af den skade og de forstyrrelser, som indgrebet kan forvolde hos sigtede, hans familie og andre, der bliver berørt deraf, og på den anden side af indgrebets nødvendighed, jf. betænkning nr. 728/1974, s. 25.

Som anført i forarbejderne til retsplejelovens § 768 a (Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 78, s. 2952) vil hensynet til retshåndhævelsen svækkes, efterhånden

som tiden går, og retten må derfor løbende vurdere, om der fortsat er grundlag for fængsling. Vi finder, at dette gælder, selv om der er tale om varetægtsfængsling under en ankesag, og retsplejelovens § 768 a derfor ikke finder anvendelse.

Efter retsplejelovens § 767, stk. 1, sker varetægtsfængsling som udgangspunkt for et begrænset tidsrum, der skal være så kort som muligt og ikke må overstige 4 uger. Fristen kan forlænges, men højst med 4 uger ad gangen. Efter stk. 2 kan retten – som en undtagelse hertil – bestemme, at varetægtsfængslingen skal fortsætte uden yderligere forlængelser, indtil der er afsagt dom i sagen, når retten har fastsat tidspunkt for hovedforhandlingen.

Vi finder, at varetægtsfængsling efter § 762, stk. 2, nr. 1, jf. § 767, stk. 2, må forudsætte, at hensynet til retshåndhævelsen helt frem til det forventede domstidspunkt vejer tungere end den skade og de forstyrrelser, som indgrebet kan forvolde hos sigtede, hans familie og andre.

Ved afvejningen af de nævnte modstående hensyn i den konkrete sag må det efter vores opfattelse ud over voldtægtsforholdets grovhed indgå, at forholdet blev begået den 25. januar 2023, og at T har været på fri fod forud for byrettens dom af 30. maj 2024. Det må også indgå, at han på det forventede domstidspunkt den 28. august 2025 vil have været varetægtsfængslet i ca. 1 år og 3 måneder, og at det er nærliggende at antage, at han ville kunne løslades på prøve efter at have udstået to tredjedele af straffetiden (1 år og 4 måneder efter byrettens straffastsettelse), jf. straffelovens § 38, stk. 1.

Vi tiltræder af de grunde, som landsretten har anført, at betingelserne for varetægtsfængsling i retsplejelovens § 769, stk. 4, jf. § 762, stk. 2, nr. 1, er opfyldt – også på nuværende tidspunkt.

Vi finder imidlertid, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at hensynet til retshåndhævelsen kræver, at T skal være varetægtsfængslet frem til den 28. august 2025, hvor landsretten må forventes at afsige dom i ankesagen.

Vi kan derfor ikke stadfæste landsrettens kendelse af 28. juni 2024 om varetægtsfængsling af T under anken, indtil der er afsagt dom i sagen.

Vi stemmer herefter for at ændre landsrettens kendelse, således at der nu fastsættes en frist på 4 uger for varetægtsfængslingen. Landsretten må inden for fristens udløb tage stilling til, om hovedforhandlingen kan omberammes til et tidligere tidspunkt (således at der kan træffes afgørelse efter § 767, stk. 2), om fristen for varetægtsfængslingen kan forlænges (jf. § 767, stk. 1), eller om T skal løslades.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet. Højesteret stadfæster derfor landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Statskassen skal betale kæresagens omkostninger for Højesteret.